

82 Lib. I. De publica Martyrum

circumdati, phaleris, baccatis monilibus; gemmatis torquibus, & omni alio ornamento, quod frænis, & collo præfertim ineft. Senfus verò arcarius ad Martyres pertinet. Atqui tam fræni metaphora, quām turturum similitudine amanè designantur vocalia Martyrum testimonia, confessiones, laudes, testificationes. Isai. 48. 9. *Laude mea infrænabo te.* Hebraicè *thoda* ponitur; *Confessione mea infrænabo te.* Frænum appellat externam Martyrum confessionem quæ eos frænat, & quodammodo cogit tot pati aduersa pro Christi amore. Vatablus, Forerius, & ali re-petunt præpositionem *propter* ex superiori membro: *propter confessionem meam frænum iniiciam tibi.* Id est, ut me confitearis coram hominibus, & illuſtri confessione tua multi alii tecum consentiant, tribulationes, dolores, cruciamenta, Martyrium ex animo meo benevolo, ac benefico, proficiscentia subibis. Hoc planè erit frænum tibi iniicere ob publicum fidei testimonium. Imò hoc omnino erit mihi frænum iniicere, ut confitear ego te coram Patre meo. Quod Vatabli translatione exprimitur: *proper laudem, vel confessionem meam frænum iniiciam mihi.* Montanus quoque passim legit: *confessione mea infrænabo.* Et quia Martyrum perpeſionibus, & crux effusione obſignatur veritatis confessio, transferas cum Forerio: *Confessionem meam obſignabo tibi.* Quasi ſigillo quodam præmuniam publicum testimonium tuum in fidei mea cauſa. Certe Martyres opere compleverunt Ecclesiastici monitum cap. 28. 30. *Aurum tuum, & argentum tuum confla, & verbis tuis facito statuam, & frænos ori tuo rectos, & attende ne forte labaris in lingua, & cadas in conſpectu inimicorum infidianum tibi, & sit caſus tuus infanabilis in mortem.* Ex verbis suis, quasi ex auro, & arceato, igne tribulationis examinatis elaboraverunt Martyres frænos ori suo rectos, id est, publica fidei Christianæ testimonia; quibus, veluti fræno quadam ori suo inieſto, perſtabant coram Tyrannis ſecuri de lapsu, fræna manu propria gubernante feffore Christo: tamē viderentur equitare ſuper illos ipſi Tyranni juxta Davidis pronunciatum Psal. 65. 11. *Posuisti tribulationes in dorſo noſtro: impoſuisti homines ſuper capita noſtra: in priori hemifilio ad catenas, & vincula Sanctorum refectum putat Chaldaeus.* Homines appellat Tyrannos, duros dominos. Pro impoſuisti Hebraicè eft, equitare feciſti, ſumptu metaphorā ab equorum fefforibus. Quid verò ad hæc Martyres? Subtexunt continenter: *Transiimus per ignem, & aquam* (Ecce equorum noſtrorum curriculum) & eduxiſti noſ in refrigerium. Deo feffore, & fræna mode-rante, ad curriculi metam abſque lapsu per-venerē.

Martyres
confidentes
& turtures
idem ſunt.
Pſ. 73. 19.

309 *Turtures etiam, ad quarum similitudinem erat frænum illud ingeniosè elaboratum, ſymbolum ſunt publicae Martyrum confefſionis: quod jam attigi ex Pſ. 73. 19. Ne tradas bestiis animas confidentes tibi.* Pro confidentes eft Hebraicè *thor*, vel in plurali *thorim*, id eft *turtur*, vel *turtures*. Unde Hebræi legunt: *Ne tradas bestiis animas turturis tua, vel turturum tuarum.* Et quia *thor* à *thora* (quod legem ſignificat) poſt derivari; eft S. Hiero. in Pſalterio: *Ne tradas bestiis animam eruditam in lege tua.* In lege eruditis

311 Cum respectu igitur ad tintinnabula aurea, & ſuper tintinnabula in fronte Pontifi-

Vocalia
Martyrum
teſtimonia
fræna aurea
Iſai. 48. 9.

Vatab.
Forer.

Matt. 10. 31.

Vatab.

Montan.

Forer.

Ecccl. 28. 30.

Pſ. 65. 11.

Martyres, atque ejus doctriṇā benè imbuti; ex abundantia cordis, in cuius meditullio ridebat, Christum publicè conſitebantur: digni proinde ut fræni ornamento donarentur in ſpeciem turturum efformato: audita enim illorum teſtificatione, vox turturis auditæ eft. Can. 1. 12. Recte de forti, & induſtria muliere, Eccleſia videlicet in ſuis Martyribus pugnante, dicitur Prov. 31. 26. *Os ſuum aperuit ſapienſe, & lex clementia in lingua ejus.* Pro lege, nomen monilis, turturis, live Martyrum ſubſtitui potefit: ac proinde vertas monili, turtur, frænum in lingua ejus. Quò ſpetans Chaldaeus, verba Canticorum ſic extulit: *Quando egressi ſunt ad defertum dixit Dominus ad Moyſem: quām pulcher eſt populus hic, ut dentur eis verba legis, & ſint ſicut inauris in maxillis eorum, ut non recedant à via bona, ſicut non recedit equus, in cuius maxilla eft frænum.*

310 Rursus, vocaliſſima Martyrum teſtimonia perinde eſſe dicuntur, ac aurea tintinnabula, ſeu ærea crepitacula, quæ generoſis equis Martyrum ē collo ſolent appendi ad curſum; moſtique & collitione perſonant: *campanillas de oro, ſartal de cascabeles.* De quibus Apuleius lib. Apule.

10. *Tintinnabulis perargutis exornatum equum.* Et Euripides de equis Rhæſi. *Multis cum Euripi. tintinnabulis terribilem ſonitum edebant. Monilia ſunt, & ſonora crepitacula ad Eccleſia genas, & collum exornandum publicare Martyrum teſtifications, quibus & ipſi conſituant ad Martyrii curſum peragendum uti generoſi equi, Christum veheſtes, ſarcinam levem: & glorioſum feſſorem, ubique percrebente peracuto iſtiusmodi tintinnabulorum ſonitu. Quò revoco Zachariae preditionem cap. 14. 20. In die illa erit quod ſuper frænum equi eft, ſanctum Domino: & erunt lebetes in domo domini, quāb phialæ coram altari. Chaldaeus, Tigurina, & S. Hiero. pro fræno vertunt, phaleras, quæ te- ſigilant, exornant, & obumbrant equos, Clariuſ tranſerit: *collaria: ali ſtrigula, & quevis equorum ornamenta.* Rabbi David effert, tintinnabulum. Pagninus legit: *In illa die erit Pagni. super tintinnabula equorum ſanctitas Domini.* Quasi tintinnabulis equorum inſculpen- in monilibus dæ effent illæ voces, ſanctitas Domini: quibus equorum ca- alludi cenſet Stunica ad Laminam auream, nomen, quæ erat in mitra Pontificia appenſa fronti, & habebat inſcriptum ſanctitas Domini, id est, *Jehovah, Iesu.* Adde, in his tintinnabulis alluſionem fieri ad ſeptuaginta duo tintinnabula totidem malogranatis adſociata, & è limbo tunice Pontificalis appenſa; quæ Montanus putat formam habuisse mepilorum, cuiuſmodi tintinnabula ex ære in uſu etiam hodie ſunt, vulgo cascabeles. Super tintinnabula hæc erat in fronte Pontificis lamina aurea inſcripta nomine *Jehovah, ſeu Iesu:* quam pretioſum frontale, five ornamentum frontis vocitari quid. Atqui, *frontalia equorum* celebrantur ab Scriptoribus. Julius Pol- Frontalia lux lib. 1. c. 10. *Muniri equos frontalibus.* Leo equorum. Imperator Tract. c. 6. §. 8. *equi pectoria, & frontalia habeant.* Et Carolus Paschal. lib. de coronis c. 19. *phaleras equis exornandas tan-topere celebratas, ait eſſe capitis ornamenta.* Fulgentius in Mytholog. *Phalerarum exoti cis diadema carbunculis.**

311 Cum respectu igitur ad tintinnabula au- rea, & ſuper tintinnabula in fronte Pontifi-

Can. 1. 12.

Prov. 31. 26:
Lex ut fræ-
num in
Martyrum

Testificatione, Cap. XIV.

83

cis collocatam auream laminam, veluti penſile equorum frontale, dictum putaverim à Zacharia; *In die illa erit ſuper tintinnabula equorum Jehovah, Iesu.* Utrumque non ine- pte ad externa, & ſonora Martyrum teſtimonia referendum, quæ ad instar ſunt aureorum tintinnabulorum, ſeu crepitaculorum in equis generoſis, nihil aliud animoſe reſonantia, quām Dei, ac Iefu Christi nomen, sanctitatem, divinitatem, redēptionem. Fa-

Zacha. 14.
20.

vet S. Hiero. qui verba Zachariae capit, *De ſermone auri, & argenti varietate compoſito, feris equos Salvatori præparante ad ſedendum, & Sanctos faciente, ac propriè illius cultui conſecratos.* Quia verò hæc fidei teſtificatione conſignanda erat Martyrum ſanguine, ſubdit Vates: *Et erunt lebetes in domo Domini quāphiale: id eft, Gentiles, qui olim lebetes erant, cacabi, ſeu ollæ ex argilla vel ære ob ignem, carnes, & fumum atri, fuliginosi, olenetes, & fordini; erunt fidei merito, ac Dei gratiâ, phialæ aureæ propriè, & proximè ſervientes ſacrificio, nimis exceptioni, & effuſionis fanguinis viuimæ, libationi videlicet.* Talia Martyrum corpora Deo conſecrata per ſanguinis effuſionem, & Martyrium.

C A P U T X I V.

Diſiſis capite antelapſo recens conciliatur plendor, laudatissimè generoſi Equi bellum animoſe, & impavidè aggreditiſtis deſcriptione, apud Jobum.

312 *E*Qui indolem, & ad bellum aptitudinem elegantiū fanè, & luculentius Poetā quovis, aut pictore expreſſit Jobus, certus naturæ investigator cap. 39. à v. 19. uſque ad

Job 39. 19. 25. ita militanter, ac magnificè,

Numquid præbebis equo fortitudinem? In Job 39. 19. comparationem adducitur equi fortudo, bello idonea; imò ex originalis vocis pro-

pietate, virilis, & humanae inſtar, quam Homerus Iliad. 4. tribuit equis, dans illis ala-

critatem, & virilitatem.

*Ea propter equus Martis bellorum præſidi immolabatur, ut Plutarchus ſcribit in Quæſio. Roma. 97. Et Virg. 3. Georgi. cecinīt: *Martis equi biuges;* Virg.*

quos ibidem pecus generoſum appellat.

Etenim, nihil eft, quod ſic in opere Martirii

egregio reſplendeat, ut Martyrum fortitudo

(in qua Martyrii eſſentiam ponit S. Thomas)

fortitudo plenè divina à Deo ipſo abunde

indita, & bello aduersus Eccleſiam excitatō

peropportuna. Apparet equi fortitudo in

duobus præſertim. Primò in hinnitu, cla-

more, fremitu, ſonitu quidem terroriſco, quo

ſtrenuus equi animus audax, impavidus pro-

ditur. Secundò in toleranda militia, atque

in iis, quæ Jobus enumerat audaciam equi

comprobantibus, & timorem excludentibus.

Apparet ſimiſter Martyrum fortitudo, pri-

mo in publica, & vocali fidei teſtificatione:

deinde in perferenda paſſionis militia, exan-

trumque diſcuſio.

Equi hinnitus.

314 *I*n primis, externa Martyrum teſtimonia

portendunt bellissimè illis verbis:

Numquid circumdabis collo ejus hinnitum? Pro

hinnitu eft vox rāram, quæ propriè ſignificat

tonitru, & vociferationem quæ fit in bello.

Symmachus vertit, clamorem, vel fremitum.

Et quia ex Hebreo, Sanctes Pagninus, LXX.

& alii

SUBLIMIS
P. Alcaſario
interpretatio
ſio.

Alcaſar.